

Терехов Є.М., кандидат економічних наук

*Державний вищий навчальний заклад "Українська академія
банківської справи Національного банку України"*

ГЛОБАЛЬНА МІЖНАРОДНА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В НАУКОВО- ТЕХНОЛОГІЧНІЙ СФЕРІ

Сучасна цивілізація практично повністю вичерпала екстенсивні фактори розвитку і на першу сходинку підіймаються фактори соціально-економічного зростання інтенсивного характеру. Світові тенденції у науково-технічній сфері свідчать про об'єднання національних науково-технічних потенціалів різних країн з метою підвищення їх ефективності.

Сучасний стан розвитку науково-технічної діяльності в Україні не сприяє розвитку «економіки знань», інтеграції в світовий науково-технічний та технологічний обмін. Але Україна не є безумовним аутсайдером на ринку наукоємної та високотехнологічної продукції, а займає на ньому положення, яке у відносних показниках, і на сьогодні знаходиться на рівні багатьох країн, зокрема таких як Китай та Росія.

Обсяги світового ринку наукоємної та високотехнологічної продукції становлять 2 трлн. 300 млрд. дол., при цьому даний ринок є динамічним. В середньому частка даної продукції в структурі українського експорту складає 9,7%, що більш ніж в 6 разів менше ніж у розвинутих країн світу. Україна не може конкурувати із ними, про що, зокрема, свідчить той факт, що в останні роки спостерігається відсутність вираженої позитивної динаміки в експорті наукоємної та високотехнологічної продукції із України, а показник наукоємної та високотехнологічної продукції в структурі експорту в останні 5 років коливається в межах 9-10%. Світові показники торгівлі наукоємною та високотехнологічною продукцією, за даними Економічної і соціальної Ради ООН, показують зростання в середньому на 4% на рік, і в найближчі роки економічна криза буде подолана і щорічна світова тенденція до зростання ринку буде відновлена.

В Україні не відбуваються структурні економічні зміни спрямовані на

підвищення рівня експорту наукоємної і високотехнологічної продукції. Модель розвитку економіки України на базі торгівлі ресурсами може істотною мірою забезпечити економічне зростання на певних етапах розвитку світової економіки, але вона не створює умов для повноцінної інтеграції в світовий науково-технічний обмін, не дає змоги перейти від екстенсивної до інтенсивної моделі економічного розвитку.

Метою України повинно стати створення умов для виробництва високотехнологічної продукції, розвитку економіки знань, повноцінної інтеграції в глобальне економічне середовище, де органічно поєднані експортні та імпорتنі позиції держави в сфері високих технологій. Головне ж завдання України утримати існуючі позиції на ринку наукоємної та високотехнологічної продукції, а для цього потрібно зосередити увагу на розвитку традиційних макротехнологій, таких як турбіно та літакобудування, виробництво військової зброї, де Україна має хороші конкурентні позиції. Такий підхід може сприяти переходу України на інноваційну модель економічного розвитку, і включенню її у світові інтеграційні процеси у сфері науково-технічного та технологічного обміну.

При сучасних темпах експорту частка України на науково-технологічному ринку, скоріш за все, буде збережена, але по відношенню до прогнозних обсягів зростання всього об'єму світового ринку Україна може втратити свої позиції, оскільки ринок розвивається більш динамічно, ніж зростає експортна активність України.

Втрата Україною частки ринку може бути обумовлена підвищенням інноваційної активності Китаю та Росії, які можуть потіснити не тільки Україну, а і розвинуті країни світу, і запропонувати конкурентоспроможні інноваційні товари та послуги світового рівня. Тобто, відбудуться певні зміни на ринку, зокрема в забезпеченні темпів його розвитку.

Отже, Україна значно поступається лідерам світової економіки в експорті наукоємної та високотехнологічної продукції і безумовно, що в найближчі роки це положення навряд чи зміниться.

Терехов, Є.М. Глобальна міжнародна інтеграція України в науково-технологічній сфері [Текст] / Є.М. Терехов // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (27-28 травня 2010 р.) : у 2-х т. – Суми : УАБС НБУ, 2010. – Т. 2. – С. 182–183.